ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA

RĒZEKNES TIESU NAMS

Lietas Nr. A420382513
Lietas arhīva Nr. A42-01013-14/42

SPRIEDUMS

LATVIJAS TAUTAS VĀRDĀ

Rēzeknē, 2014.gada 21.janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:

tiesnesis Māris Šļakota,

piedaloties pieteicējam /O.S/,

atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Veselības inspekcijas pārstāvjiem /V.C/ un /V.D/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /O.S/ pieteikumu par Veselības inspekcijas vadītāja p.i. 2012.gada 11.decembra lēmuma Nr.1.4-2/25113/99 atcelšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicējs/O.S/ vērsās Veselības inspekcijā ar 2012.gada 23.augusta un 2012.gada 22.oktobra iesniegumiem, kuros norādīja, ka ieslodzījuma vietā viņam pasliktinājusies redze, taču cietuma ārsts viņam paziņojis, ka cietumā nav ārsta-speciālista, kurš varētu pārbaudīt redzi. Pēc pieteicēja sūdzības prokuratūrai cietuma ārsts izsaucis pieteicēju un paziņojis, ka ārsta-speciālista apskate maksās no Ls 20 līdz Ls 30, kā arī būs nepieciešami naudas līdzekļi zālēm. Pieteicējs/O.S/ šādam skaidrojumam nepiekrīt, jo viņš atrodas pilnā valsts apgādībā.

Tāpat pieteicējs norādīja, ka cietumā netiek nodrošināta pienācīga pārtika, tādēļ viņš ir zaudējis svaru un izjutis nespēku.

[2] Veselības inspekcijā no 2012.gada 27.augusta līdz 2012.gada 2.nevembrim veikta ekspertīze un 2012.gada 2.novembrī sniegts atzinums par pieteicēja veselības aprūpi.

Ar Veselības inspekcijas Veselības aprūpes kvalitātes kontroles nodaļas vadītājas 2012.gada 6.novembra lēmumu atteikts ierosināt administratīvā pārkāpuma lietvedību, kā arī norādīts, ka nav konstatēti pārkāpumi pieteicēja veselības aprūpē.

Pieteicējs/O.S/ par minēto lēmumu iesniedza apstrīdēšanas iesniegumu.

[3] Izskatot pieteicēja apstrīdēšanas iesniegumu, Veselības inspekcijas vadītāja p.i. ar 2012.gada 11.decembra lēmumu Nr.1.4-2/25113/99 (turpmāk – Lēmums) atstāja negrozītu 2012.gada 6.novembra lēmumu bet pieteicēja iesniegumu noraidīja. Pamatojumā norādīja, ka jau sākotnējā lēmumā ir izvērtēti pieteicēja iebildumi par viņam sniegto veselības aprūpi ieslodzījuma vietā un sniegta atbilde pēc būtības. Cita starp Lēmumā norādīts turpmāk minētais.

[3.1] Pieteicējs/O.S/ atrodoties apcietinājumā kopš 2009.gada 17.aprīļa, ir noteiktas šādas diagnozes: emocionāli nestabila personība ar kverulenci un agravāciju; intermitējoša bronhiāla astma stabilas remisijas fāzē.

Pieteicējs/O.S/ veselības aprūpē Daugavgrīvas cietuma medicīnas daļā pārkāpumi nav konstatēti. Pieteicējs/O.S/ saņēmis medicīnisko palīdzību atbilstoši viņa veselības stāvoklim un Ministru kabineta 2007.gada 20.marta noteikumu Nr.199 „Noteikumi par apcietināto un notiesāto personu veselības aprūpi izmeklēšanas cietumos un brīvības atņemšanas iestādēs" (turpmāk – Noteikumi Nr.199) paredzētajā kārtībā un apjomā.

[3.2] Pieteicējs/O.S/ kopš apcietinājuma un līdz 2012.gada 13.martam pie Daugavgrīvas cietuma ārstniecības personām ar sūdzībām par redzes pasliktināšanos nav vērsies. Ar šādām sūdzībām viņš nav vērsies arī atrodoties Latvijas cietumu slimnīcā.

2012.gada 13.martā, sakarā ar pieteicēja sūdzību prokuratūrai, viņš tika izsaukts pie cietuma ārsta /V.T/, taču nekādas sūdzības neizteica. Pieteicējs/O.S/ doti paskaidrojumi par viņa diagnozēm un acu ārsta apmeklēšanas kārtību. No redzes pārbaudes medicīnas daļā todien atteicās, taču pēc ārstējošā ārsta sniegtās informācijas saņemšanas nav ar savu parakstu apstiprinājis lēmumu par atteikšanos no redzes pārbaudes, kā tas noteikts Pacientu tiesību likuma 6.pantā.

[3.3] Pieteicējs/O.S/ nav konstatēts neviens no Ministru kabineta 2006.gada 19.decembra noteikumu Nr.1022 „Noteikumi par ieslodzīto personu uztura un sadzīves vajadzību materiālā nodrošinājuma normām" (turpmāk – Noteikumi Nr.1022) 2.3.punktā paredzētajiem stāvokļiem, kad nosakāma pastiprināta uztura norma (norma Nr.3). Pieteicējs/O.S/ augums ir 175 cm, viņa svars – 59 kg. Attiecīgi ķermeņa masas indekss ir 19,27 – pazeminās svars, jeb vieglas pakāpes malnutrīcija. Smaga vai vidējas pakāpes malnutrīcija, kas ir kritērijs uztura normas Nr.3 saņemšanai, pieteicējam nav konstatēta.

[4] Pieteicējs/O.S/ vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu, norādot, ka nepiekrīt Lēmumam. Pieteikumā un tā papildinājumos norādīja, ka pieteicējam bija tiesības saņemt minimālo medicīnisko palīdzību bez maksas. Cietuma administrācija ilgstoši pieteicējam skaidrojusi, ka cietumā nav ārsta, kurš var pārbaudīt redzi. Veselības inspekcija nav savākusi visus iespējamos pierādījumus likumīga un pamatota lēmuma pieņemšanai.

2013.gada 2.februārī pieteicējs papildināja pieteikumu, norādot, ka viņam veikta redzes pārbaude un izrakstītas zāles, taču pieteicējam nav naudas līdzekļu zāļu iegādei, savukārt cietums tās nenodrošina.

[5] Tiesai iesniegtajā rakstveida paskaidrojumā Veselības inspekcija neatzina pieteikumu. Norādīja, ka pieteicējam ir noteikta diagnoze: emocionāli nestabila personība ar kverulenci (lielā daudzumā un objektīvi nepamatotu sūdzību rakstīšana uz dažādām iestādēm) un agravāciju (pārspīlēta esošo sūdzību paspilgtināšana, kas neatbilst objektīvā izmeklējuma rezultātiem). Noteiktās diagnozes pamatotību apliecina fakts, ka kopš kārtējās nonākšanas apcietinājumā 2009.gada 17.aprīlī pieteicējs 13 reizes vērsies Veselības inspekcijā ar iesniegumiem par it kā pieļautiem pārkāpumiem viņa veselības aprūpē, taču neviens pieteicēja iesniegums nav atzīts par pamatotu. Turklāt pieteicējam ir izteikta tendence „uzlabot savu veselības stāvokli" tikai nonākot apcietinājumā.

Kopš nonākšanas apcietinājumā 2009.gadā pieteicējam nevienu reizi nav konstatētas tādas izmaiņas veselības stāvoklī, kuru gadījumos būtu nepieciešams nodrošināt neatliekamu vai steidzamu acu ārsta palīdzību (apskati) – piemēram, trauma, acs apvalku iekaisums, redzes pēkšņs zudums, asins izplūdums acs apvalkos utt. Kā pieteicējs norāda savā 2011.gada 23.augusta iesniegumā, viņam ir slikta redze tālumā (tuvredzība), kas pieteicējam pastāvēja jau pirms apcietinājuma, un ir pasliktinājusies (progresējusi) uz „nervu pamata", bet, arī neko nedarot, redze pat „nedaudz uzlabojas", kas tādējādi izslēdz neatgriezenisko (ieskaitot, ja savlaicīgi netika nozīmēta nepieciešamā terapija) acs patoloģiju (saslimšanu).

Pieteicējs/O.S/, no 2011.gada 17.jūnija līdz 2011.gada 26.jūlijam atrodoties Latvijas cietumu slimnīcā, kur ir pieejamas acu ārsta konsultācijas, nevienu reizi nav izteicis sūdzības par redzes pasliktināšanos.

No Daugavgrīvas cietuma ārsta piedāvājuma noteikt redzes asumu pēc medicīnas daļā esošajām pārbaudes tabulām 2012.gada 13.martā pieteicējs atteicās.

Ievērojot ar pieteicēju veiktās procesuālās darbības, plānveida acu ārsta apskate pieteicējam tika nodrošināta 2013.gada 4.janvārī – diagnoze: kreisās acs hipermetropisks astigmātisms. Redzes asums ar labo aci - 0,8, ar kreiso - 0,4 ar korekciju 0,7. Netika nozīmēta nekāda specifiskā terapija. Tā nav acu slimība, bet acs klīniskās refrakcijas patofizioloģisks stāvoklis, kas ir koriģējams ar optiskām lēcām (brillēm), vai koriģējošu plānveida operatīvu iejaukšanos (keratotomija), ko pieaugušajiem no valsts līdzekļiem neapmaksā/nekompensē. Minētais apstiprina, ka līdz 2013.gada 4.janvārim nekādu neatliekamu vai steidzamu indikāciju nodrošināt pieteicējam acu ārsta apskati nebija – nav konstatēta acu slimība vai sekas pēc savlaicīgi neārstētas acu saslimšanas/patoloģijas.

[6] Tiesas sēdē pieteicējs uzturēja pieteikumu, norādot, ka Veselības inspekcija nav sniegusi atbildi pēc būtības.

[7] Veselības inspekcijas pārstāvji tiesas sēdē neatzina pieteikumu, pamatojoties uz Lēmumā un rakstveida paskaidrojumā norādītajiem argumentiem.

Motīvu daļa

[8] Izvērtējot lietas dalībnieku argumentus un lietas materiālus, tiesa secina, ka pieteikums ir nepamatots un noraidāms.

[9] Ir jāprecizē pieteikuma priekšmets.

Pieteikums daļā par Daugavgrīvas cietuma administrācijas bezdarbību, nenodrošinot medicīnas aprūpi, nav izturējis pieļaujamības pārbaudi. Vienlaikus pieteicējs norāda, ka nepiekrīt Veselības inspekcijas Lēmumam, par ko ir ierosināta lieta.

Saskaņā ar Pacientu tiesību likuma 18.panta trešo daļu, šajā likumā noteikto tiesību vai no tām izrietošo ar ārstniecību saistīto interešu aizstāvēšanai persona normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ne vēlāk kā divu gadu laikā no tiesību vai interešu aizskāruma dienas ir tiesīga iesniegt sūdzību Veselības inspekcijā normatīvajos aktos noteikto un nepieciešamo darbību veikšanai. Atbilde uz sūdzību sniedzama Iesniegumu likumā noteiktajā termiņā vai – gadījumā, ja tiek uzsākts administratīvais process, – vienlaikus ar lēmuma pieņemšanu šajā procesā.

Minētā norma piešķir personai tiesības nevis saņemt atzinumu (kā to paredzēja Ārstniecības likuma 22.pants), bet gan tiesības saņemt atbildi uz iesniegumu. Iestādes rīcība saistībā ar iesniegumu apstrīdama vispārējā kārtībā, kā to paredz Iesniegumu likuma 10.pants (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2011.gada 12.oktobra lēmuma lietā Nr.SKA-945/2011 6., 7.punktu*).

Ņemot vērā minēto, vienīgais iespējamais pieteikuma priekšmets konkrētajā situācijā ir atbildes nesniegšana pēc būtības kā faktiskā rīcība Iesnieguma likuma izpratnē. Arī tiesas sēdē, atbildot uz tiesas jautājumiem, pieteicējs apstiprināja, ka vēlas lietas izskatīšanu minētajā aspektā.

[10] Personas tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības ir nostiprinātas Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 104.pantā un noregulētas Iesniegumu likumā.

Saskaņā ar Satversmes 104.panta pirmo teikumu ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādē ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Šīs tiesības tiek īstenotas uz personas iniciatīvas pamata, vēršoties pie valsts kāda tai interesējoša jautājuma noskaidrošanai. Valsts pienākums atbilstoši šai konstitucionālajai normai ir sniegt atbildi, kurā ir izvērtēti uzdotie jautājumi un tie motivēti atbildēti. Tādā veidā tiek aktivizēta pilsoniskā sabiedrība un valsts darbība kļūst caurskatāmāka. Tā kā valsts savus pienākumus īsteno caur dažādām institūcijām, tad Satversmes 104.panta kontekstā tas nozīmē, ka persona vēršas pie attiecīgās kompetentās institūcijas un saņem kompetentu atbildi (*sk. Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2008.gada 21.aprīļa sprieduma lietā SKA-22/2008 17.punktu*).

Iesniegumu likuma 5.panta pirmās daļas otrais teikums noteic, ka iestāde iesniegumu izskata, vadoties pēc tā satura.

Tātad iestādei, saņemot personas iesniegumu, ir pienākums iepazīties ar tā saturu, noskaidrot personas gribu un sniegt atbildi pēc būtības.

[11] Tiesa konstatē, ka iestāde pieteicēja iesniegumus ir izvērtējusi un atbilstoši to saturam ir sniegusi uz tiem atbildes Veselības aprūpes kvalitātes kontroles nodaļas vadītājas 2012.gada 6.novembra lēmumā un Veselības inspekcijas vadītāja p.i. Lēmumā. Proti, iestāde ir izvērtējusi, vai Daugavgrīvas cietuma ārstniecības personu rīcībā nav saskatāmi pieteicēja veselības aprūpes pārkāpumi saistībā ar pieteicēja redzes veselību un speciālās uztura normas nodrošināšanu atbilstoši medicīniskajiem kritērijiem. No lietas materiāliem ir redzams, ka Veselības inspekcija, vērtējot pieteicēja iesniegumus, ir pārbaudījusi pieteicēja medicīnas dokumentus, kā arī pieprasījusi un saņēmusi informāciju no Daugavgrīvas cietuma Medicīnas daļas priekšnieka. Iestāde nevienā no pieteicēja norādītajiem gadījumiem pārkāpumus nekonstatēja, par ko sniedza pieteicējam atbildi.

Tas apstāklis, ka pieteicējs nepiekrīt atbildei pēc satura, nenozīmē, ka atbilde nav sniegta pēc būtības. Kā vairākkārt ir norādīts tiesu judikatūrā, privātpersonai nav tiesību uz kāda konkrēta satura atbildes saņemšanu, bet gan tiesības saņemt atbildi, kurā izvērtēti privātpersonas uzdotie jautājumi. Izskatāmajā lietā pieteicējs šādu atbildi ir saņēmis.

[12] Pieteicējs/O.S/ ar tiesneša 2013.gada 5.februāra lēmumu ir pilnīgi atbrīvots no valsts nodevas samaksas. Tā kā pieteikums ir noraidāms, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta ceturto daļu pieteicējam nosakāms pienākums atmaksāt valstij valsts nodevu pilnā apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251., Iesniegumu likuma 10.panta otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda:

noraidīt pilnīgi /O.S/ pieteikumu par Veselības inspekcijas faktiskās rīcības, nesniedzot atbildi pēc būtības uz /O.S/ 2012.gada 23.augusta un 2012.gada 22.oktobra iesniegumiem, atzīšanu par prettiesisku.

Noteikt/O.S/, personas kods/personas kods/, pienākumu atmaksāt valstij valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā triju mēnešu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā un iesniegt tiesai valsts nodevas apmaksu apliecinošu dokumentu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnesis M.Šļakota